

عنوان مقاله:

واکاوی تاریخی مفهوم «الجفاه الطغام»؛ توصیفی از حضرت علی (ع) درباره شامیان

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشنامه علوی، دوره 14، شماره 27 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

خلاصه مقاله:

تعبیر «الجفاه الطغام» در سه خطبه نهج البلاغه، خطاب به اهل شام بکار رفته است. امام علی(ع) این گروه را تندخو و در شمار اراذل و اوباش جای داده که تنها اتحاد، موجب پیروزی شان شده است. نکته قابل توجه، استعمال جفاه طغام به دو صورت معرفه و نکره و اظهار تعجب علی(ع) از جفاه طغام است که بدون دریافت «معونه»، به اطاعت از معاویه درآمده اند. درباره این نسبت، شارحان، تعجب امام(ع) را تنها به تبعیت بدون عطا منحصر کرده اند. برخی از شارحان معنای لغوی را پاداش و مستمری دانسته اند اما تعجب خود را این چنین ابراز داشته که محال است معاویه به سپاهیان، عطایی نداده باشد؛ تحلیل برخی آن است که معونه به معنای پرداخت های مازاد بر حقوق ماهیانه است که به تیمارداری ستوران و تعمیر اسلحه اختصاص می یافته است. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی مفهوم جفاهطغام را بازشناسی کرده است. در پایان این نتیجه به دست آمد که هرگروه عالی رتبه یا دون پایه ای که اقتدار، وفاداری و اطاعت از حاکمیت حضرت علی(ع) را نادیده گرفته، به فکر تصاحب قدرت یا معترض سیاست های حضرت بوده و امنیت شهرها را برهم زند، همگی در شمار موصوفان به «الجفاه الطغام» قرار می گیرند. در این میان، گروه هایی هویت یابی شدند که از معاویه، معونه و عطایی دریافت نمی کردند که دقیقاً با توصیف امام، سازگار است. با شناخت هویت طغام این نکته حاصل شد که اظهار تعجب علی (ع) تنها از جفاهطغام نیست که بدون معونه از معاویه اطاعت می کنند؛ بلکه حضرت متعجب از صحابیانی هستند که حقوقی برابر را نپذیرفته و روش های ایشان را خوش ندارند.

کلمات کلیدی:

امام علی (ع)، جریان شناسی تاریخی، الجفاه الطغام، معاویه، شام

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1882642>

